

ΛΟΓΟΚΛΟΪΑΣ ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐδημοσιεύθη φυλλάδιον ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Κρίνου ἐπιγραφόμενον «*Σχετικὰ πρὸς τὴν γνωμοδότησιν τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου περὶ ἀναπληρώσεως τῆς ἑδρας τῆς φαρμακευτικῆς χημείας*». Διὰ τοῦ φυλλαδίου τούτου ἐξελέγχεται ὁ κ. Χρηστομάνος καὶ ὁ ποτὲ βοηθὸς αὐτοῦ, νῦν δὲ ὑφηγητὴς τῆς χημείας, καθηγητὴς ἐν τῇ στρατιωτικῇ Σχολῇ καὶ μνηστῆρ πανεπιστημιακῆ; ἑδρας, κ. Ἀναστάσιος Δαμβέργης.

Ὁ τελευταῖος οὗτος φαίνεται τρομερὸς λογοκλόπος. Τὸ νοστιμώτερον ὅπερ εἶδομεν ἐν τῷ φυλλάδιῳ τούτῳ εἶνε ὁ εἰσιτήριος λόγος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑφηγητοῦ. Τί νομίζετε ὅτι εἶνε ὁ λόγος αὐτός; Ἀντεγράφη ἐκ τῆς φαρμακευτικῆς χημείας τοῦ κ. Ξαυερίου Λάνδερερ τῆς ἐν ἔτει 1847 ἐκδοθείσης μετὰ τὴν διαφορὰν μύνον ὅτι οἱ Ἑβραῖοι τοῦ κ. Λάνδερερ ἔγειναν ὑπὸ τοῦ κ. Δαμβέργη Ἰουδαῖοι, οἱ ἱερεῖς ἱεροφάνται, Ἡρακλείδης ὁ ἐκ Ταγάρτου Ἡρακλείδης ὁ Ταγάρτιος, τὸ ὑπερεγγύζον ἑπιλημύρησαν, οἱ καλόγηροι μοναχοὶ καὶ τὰ παρόμοια.

Ἴδου ἡ ἀρχὴ τοῦ εἰσιτηρίου τούτου λόγου.

Εἰσιτήριος λόγος Δαμβέργη

Τὰ πρῶτα ἔχρη τῆς φαρμακευτικῆς ἀναφάνονται παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ Αἰγυπτίοις, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου παρ' Ἰουδαίοις καὶ τοῖς Ἑλλήσιν. Οἱ ἱεροφάνται τῶν πρώτων τούτων ἔθνων ἐνησχολοῦντο ἐν τῇ ἐρῆσυν τῆς περιστοιχούσης αὐτοὺς φύσεως καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν φυσικῶν προϊόντων πρὸς μακροδιότητα τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ἱερεῖς τῶν Ἰνδῶν καὶ Αἰγυπτίων ἦσαν οἱ θεραπεύοντες τὰ τραύματα καὶ τὰς νόσους, διὸ καὶ κατεγίνοντο εἰς τὴν σπουδὴν καὶ ἐξακριβῶσιν πᾶν ἰδιοτήτων τῶν φυτῶν. Ἦσαν δὲ παρ' αὐτοῖς γνωστὰ πολλὰ τῶν φυτικῶν φαρμάκων, ὡς ἡ σμύρνα, ἡ μαστίχη, τὸ ὄλιβανον, τὸ μοσχοκάριον, ἡ κανέλλα καὶ τινὰ ἄλλα.

Οἱ Ἑλλήνες μετὰ ταῦτα ἔμαθον τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην εἰς τοὺς ναοὺς τῶν Αἰγυπτίων. Οἱ μᾶλλον διακεκριμένοι ἱατροὶ τῶν Ἑλλήνων, ὡς ὁ Ἱπποκράτης καὶ Πυθαγόρας, κατεσκευάζον καὶ διένεμον φάρμακα, ἀν καὶ δὲν εἶνε ἀπίθανον ὅτι αἱ ἐργασίαι αὗται ἐγίνοντο παρ' ἄλλων ἀνθρώπων ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν αὐτῶν.

Ἐκ πλειοτέρων Ἑλλήνων συγγραφέων ἐξάγεται πρὸς τούτους ὅτι οἱ μετὰ τῶν Ἱπποκράτην ἱατροὶ εἶχον ἰδιαίτερα φαρμακεῖα, ἱατρεῖα καλούμενα, ἐν οἷς ἐξετέλουν χειρουργικὰς ἐργασίας καὶ ἐπώλουν φάρμακα ὅτι δὲ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ριζοτόμοι ἐνησχολοῦντο μετὰ τὰς τῶν φαρμάκων παρασκευὰς, διδασκόμενοι παρὰ τῶν τότε ἱατρῶν τὴν συλλογὴν καὶ χρησιμοποίησιν τῶν φαρμακευτικῶν φυτῶν. Τινὲς τῶν ριζοτόμων τούτων, ὡς λ. χ. Ταρσίας ὁ ἐκ Μαρτινείας, ὁ Εὐδαμος καὶ τινες ἄλλοι, διεκρίθησαν ἰδίως διὰ τὰς βοτανικὰς τῶν γνώσεις, συγγράψαντες μάλιστα καὶ τινὰ περὶ φυτολογίας. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ τοῦ Ἀριστοτέλους, περίπου 350 π. Χ., ἐκλήθησαν οἱ ριζοτόμοι οὗτοι φαρμακοπῶλαι, ὄνομα ὅπερ ἔλαβε καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης βραδύτερον παρὰ τοῦ Ἐπικούρου, καθότι ἐνησχολεῖτο καὶ οὗτος κατὰ τὴν νεότητά του εἰς τὴν συλλογὴν καὶ πώλησιν φαρμακευτικῶν φυτῶν.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν κατακτήσεων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐν Ἰνδία, Περσίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ, 300 περίπου π. Χ., ἠδῆσθη τὸ ποσὸν τῶν ἐγνωσμένων φαρμάκων διὰ πολλῶν νέων καὶ ἐγκαθιδρύθη ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν Πτο-

λεμαίων ἱατρικὸν σχολεῖον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐν τῷ τότε κέντρῳ τοῦ ἐμπορίου, τῆς ναυτιλίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν ἐπεκτάθησαν αἱ γνώσεις τῆς ἱατρικῆς, ἥτις καὶ ὑποδιερέθη εἰς τὸν χειρουργικόν, διαιτητικόν καὶ φαρμακευτικόν κλάδον.

Φαρμ. Χημεία Λάνδερερ

(Σελ. 1, στίχ. 4). Τὰ πρῶτα ἔχρη τῆς ἱστορίας τῆς ἱατρικῆς ἀναφάνονται εἰς τοὺς Ἰνδοὺς καὶ Αἰγυπτίους ὡς καὶ εἰς τοὺς Ἑβραίους καὶ Ἑλλήνας.

Τῶν ἔθνων τούτων ἰδίως οἱ ἱερεῖς κατεγίνοντο μετὰ τὴν σπουδὴν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν φυσικῶν οὐσιῶν, ἰδίως δὲ τῶν καρπῶν ἐπὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων μακροβιότητος. Εἰς τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην πιθανῶς ἐπεριόριζετο ἡ τέχνη τῶν εἰς τὴν θεραπείαν τῶν τραυμάτων καὶ ἐξ ὧν γνωρίζομεν τὴν σήμερον φαίνεται ὅτι οἱ τῶν Αἰγυπτίων ἱερεῖς κατεγίνοντο μετὰ τὴν σπουδὴν τῶν φυτῶν καὶ τὴν ἐξακριβῶσιν τῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν πρὸς θεραπείαν τῶν νοσημάτων καὶ μετὰ τῶν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἐγνωσμένων φαρμάκων ἀναφέρομεν τὴν Σμύρνην, Μαστίχην, Ὀλίβανον, τὸ Κάρυον, τὸν Κάλαμον, τὴν Σκίλλαν, τὸ Καρδάμωμον καὶ τινὰ ἄλλα.

(Σελ. 2, στίχ. 8). Οἱ Ἕλληνες ἔμαθον τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην εἰς τοὺς ναοὺς τῶν Αἰγυπτίων. Οἱ μᾶλλον διακεκριμένοι ἱατροὶ τῶν ἐλλήνων ἦσαν ὁ Πυθαγόρας, ὁ Ἱπποκράτης κ. λ. αὐτοὶ δὲ δὲν ἦσαν πλέον ἱερεῖς τῶν θεῶν. Νομίζουσι μὲν ὅτι κατεγίνοντο οἱ ἴδιοι μετὰ τὴν κατασκευὴν καὶ διανομὴν τῶν φαρμάκων, μόνον τοῦτο εἶνε πιθανόν ὅτι αἱ ἐργασίαι αὗται ἐγίνοντο παρ' ἄλλων ἀνθρώπων ὄντων ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ ὀδηγίαν αὐτῶν.

Ἐκ πλειοτέρων ἐλλήνων συγγραφέων ἐξάγεται πρὸς τούτους ὅτι οἱ μετὰ τὸν Ἱπποκράτην ἱατροὶ εἶχον ἰδιαίτερα φαρμακεῖα ἱατρεῖα ὀνομαζόμενα, ἐν οἷς ἔκαμον χειρουργικὰς ἐγχειρίσεις καὶ ἐπώλουν καὶ τὰ φάρμακα ὡσαύτως ἀναγινώσκομεν ὅτι οἱ ὀνομαζόμενοι ριζοτόμοι, οἵτινες πιθανῶς ὑπὸ τῶν ἱατρῶν ἐδιδάχθησαν τὴν συλλογὴν τῶν φαρμακευτικῶν φυτῶν, ἐνησχολοῦντο μετὰ τὰς τῶν φαρμάκων ἐργασίας καὶ οὕτως ἐσχηματίσθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ φαρμακεῖα.

Τινὲς ριζοτόμοι, λ. χ. ὁ Ταρσίας, ὁ Εὐδαμος, καὶ ἄλλοι τινὲς διεκρίθησαν, ἰδίως διὰ τῶν βοτανικῶν τῶν γνώσεων, καὶ συνέγραψαν μάλιστα περὶ φυτολογίας.

(Σελ. 3, στίχ. 2). Ἀπὸ δὲ τὸν καιρὸν τοῦ Ἀριστοτέλους περίπου 350 ἔτη π. χ. ἤρχισαν νὰ ὀνομαζοῦν τοὺς ριζοτόμους φαρμακοπῶλαι καὶ ὁ ἴδιος ἀκόμη Ἀριστοτέλης ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν Ἐπικούρον φαρμακοπῶλης, διότι ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν νεότητά του εἰς τὴν συναξιν καὶ πώλησιν τῶν φαρμακευτικῶν φυτῶν, οὕτω καὶ Εὐδαμος ὁ μαθητὴς του.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν κατακτήσεων Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου εἰς τὴν Ἰνδία, Περσίαν καὶ Αἰγύπτου 300 περίπου ἔτη π. χ. καθ' ἃ τὸ ποσὸν τῶν ἐγνωσμένων φαρμάκων δι' ἄλλων νέων ἠδῆσθη καὶ ἐνῶ ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν Πτολεμαίων ἐγκαθιδρύθη καὶ ἱατρικὸν σχολεῖον εἰς Ἀλεξανδρείαν, εἰς τὸ τότε κέντρον τοῦ ἐμπορίου, τῆς ναυτιλίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν, ἔλαβεν ἡ ἱατρικὴ τοσαύτην ἔκτασιν, ὥστε δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ ἐξασκῶσιν οἱ ἱατροὶ συγχρόνως τοὺς διαφοροὺς τῆς ἱατρικῆς κλάδους, καὶ διὰ τοῦτο διερέθη εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην (ὡς βεβαίως ὁ Κέλσιος) εἰς τρεῖς ὑποδιαιρέσεις, ἴηλ. εἰς τὸν Διαιτητικόν, Χειρουργικόν, καὶ Φαρμακευτικόν κλάδον.

Κριτή: